

SUOMEN
TIETOKIRJAILIJAT RY

SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

TOIMINTAKERTOMUS 2023

TOIMINTAKERTOMUS 2023

TOIMINTAKERTOMUS 2023	2
1. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY	3
2. PÄÄKIRJOITUS.....	3
3. VUODEN 2023 AVAINLUVUT	5
4. VUODEN 2023 NOSTOJA.....	6
Yhdistyksen 40-vuotisjuhlavuosi	6
E-kirjat ja e-äänikirjat lainauskorvauksen piiriin	6
Poliittikkopaneelit	7
Jäsentutkimus	7
Tulotutkimus.....	8
Tietokirjafestivaali	8
Tekstin talo.....	9
5. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2023.....	9
Vaikuttamistyö ja edunvalvonta	9
Apurahat.....	11
Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö.....	11
Palkinnot.....	13
Messut ja tietokirjatapahtumat	14
Koulutus.....	15
Viestintä.....	16
Julkaisut.....	17
Tutkimukset	18
Tietokirjailijavierailut.....	19
Kirjastovierailut	19
Tietokirjastipendit.....	20
Jäsenet.....	21
Hallinto ja henkilöstö	21
Taloudellinen toimintakertomus 2023.....	23

1. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

Suomen tietokirjailijat on tieto- ja oppikirjailijoiden edunvalvontajärjestö. Se edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Yhdistys on perustettu vuonna 1983, jolloin Tietokirjailijain Liitto ja Oppikirjantekijät ry yhdistettiin yhdeksi järjestöksi. Yhdistykseen kuuluu muun muassa yleisten tietokirjojen, oppikirjojen ja tutkimusartikkeleiden kirjoittajia.

Suomen tietokirjailijat ry:n toimintaa johtaa kymmenhenkinen hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuotiskausiksi syyskokouksessa. Perustoimintaa hoitaa kuuden työntekijän toimisto yhdessä hallituksen, toimikuntien ja työryhmien kanssa.

2. PÄÄKIRJOITUS

Käsissäsi on vuoden 2023 toimintakertomus, jonka lukemisella saat hyvän kuvan siitä, mitä kaikkea yhdistyksessä on tehty viime vuonna. Kertomuksen alkuun olemme koonneet viime vuoden avainluvut sekä ottaneet muutamia nostoja viime vuoden tapahtumista.

Vuosi 2023 oli vaalivuosi, ja se näkyi myös yhdistyksen toiminnassa. Alueellisissa poliittikapaneeleissa keskusteltiin eduskuntavaaliehdokkaiden kanssa tietokirjallisuudelle tärkeistä teemoista. Moni paneeliin osallistunut ehdokas pääsi eduskuntaan, ja heillä onkin nyt hyvä perustieto tietokirjallisuudesta.

Kirjailija-kääntäjäapurahat, ja erityisesti niiden epätasa-arvoisen pieni osuus tietokirjailijoille, ovat olleet esillä viime vuosina. Valtiontalous on tiukoilla eikä tietokirjallisuuden apurahoitukseen valtion taholta näytä lähiaikoina tulevan parannuksia. Kaikille kirjailijoille suunnatuista valtion apurahoista tietokirjailijoiden osuus on erityisen heikko. Esimerkiksi tulokyselymme mukaan 70 prosenttia vastanneista tietokirjailijoista ei ollut saanut lainkaan apurahaa tietokirjahankkeelleen. Tätä vasten yhdistyksen jakamien apurahojen merkitys kasvaa entisestään. Yhdistyksen jakamat apurahat eivät ole valtion tietokirjallisuudelle osoittamaa rahoitusta, vaan tekijänoikeudellisia korvauksia, eli Kopioston keräämiä kopiointikorvauksia. Jäsenkyselymme mukaan yhdistyksen ylivoimaisesti tärkeimmäksi tehtäväksi arvioitiin apurahojen jakaminen.

Kustannussopimuksen saamisen eteen joutuu tekemään työtä. Osaltaan tilannetta helpottamaan jatkoimme viime vuonna Kustantajavartteja eli webinaarisarjaamme,

jossa tietokirjallisuuden kustantajat saavat vuorollaan esitellä omaa kustannuspolitiikkaansa ja kertoa, miten toivovat tietokirjailijoiden heitä kirjaideoillaan lähestyvän. Ja kun kustannussopimus syntyy, on hyvä muistaa, että verkkosivuillemme on kustannussopimuksista paljon hyödyllistä tietoa, johon kannattaa tutustua ennen kuin sopimuksen allekirjoittaa. Aina voi olla yhteydessä myös yhdistyksen juristiin.

Parhaiten kaikesta yhdistyksen toimintaan ja ylipäätään tietokirjallisuuteen liittyvistä ajankohtaisista asioista saa tietoa sähköisestä jäsenkirjeestämme, jota lähetämme viikon kahden välein. Kannattaa pitää siis yhteystiedot ajan tasalla.

Sanna Haanpää
Toiminnanjohtaja
Suomen tietokirjailijat ry

3. VUODEN 2023 AVAINLUVUT

4. VUODEN 2023 NOSTOJA

Yhdistyksen 40-vuotisjuhlavuosi

Vuosi 2023 oli Suomen tietokirjailijat ry:n 40-vuotijuhlavuosi. Yhdistys perustettiin 11.5.1983, kun Oppikirjantekijät ry ja Tietokirjailijoiden Liitto ry yhdistyivät Suomen tietokirjailijat ry:ksi. Juhlavuosi huipentui yhdistyksen 40-vuotisjuhlaan 17.11.2023 Ravintola Töölön juhlasalissa, jonne kokoontui lähes 300 jäsentä ja sidosryhmien edustajaa. Tilaisuudessa julkistettiin yhdistyksen juhlaulkaisu *Tietokirjallisuuden lajit ja rajat* (Gaudeamus). Juhlavuoden kunniaksi toteutimme somekanavilla kampanjan 40 faktaa tietokirjallisuudesta. Kuvat: Ville Lehvonen

E-kirjat ja e-äänikirjat lainauskorvauksen piiriin

E-lainauskorvaus on ollut niin Sanaston kuin kirjallisuuden tekijäjärjestöjen tavoitteena usean vuoden ajan. Vuonna 2023 asia saatiin viimein tekijänoikeuslakiin, kun eduskunta hyväksyi joulukuussa 2023 tekijänoikeuslain muutoksen, jonka myötä kirjastojen e-kirjat ja äänikirjat tulivat e-lainauskorvauksen piiriin vuoden 2024 alusta lukien. Korvausoikeuden piiriin tulivat myös äänikirjojen lukijat. Sen sijaan korkeakoulukirjastojen verkkokirjahyllyjen käyttö rajattiin korvausoikeuden ulkopuolelle.

Tietokirjailijoiden kannalta on erityisen tärkeää, että korkeakoulukirjastot ovat korvausoikeuden piirissä, sillä iso osa kaikesta tietokirjallisuuden e-kirjojen ja äänikirjojen lainaamisesta tapahtuu nimenomaan korkeakoulukirjastoissa. Käyttäjät

ovat korkeakoulukirjastoissa siirtyneet käyttämään kurssikirjoja ja muuta kirjallisuutta verkkokirjahyllyjen kautta, jolloin fyysisten lainojen määrä on vähentynyt.

Niin Sanaston kuin yhdistyksen tavoitteena on saada korkeakoulukirjastojen verkkokirjahyllyt e-lainauskorvauksen piiriin. Tätä tavoitetta tukee lakimuutoksen yhteydessä eduskunnan hyväksymä lausuma, jossa se edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuuden sisällyttää verkkokirjahyllyjen e-kirjojen ja äänikirjojen kirjastokäytön korvauksen piiriin.

Poliitikkopaneelit

Uudenmaan poliitikkopaneeli järjestettiin yhteistyössä kirjailijajärjestöjen kesken keskustakirjasto Oodissa 1.3.2023. Mukana olivat Saara Hyrkkö (Vihr.), Minja Koskela (Vas.), Sari Essayah (KD), Hilikka Kemppe (Kesk.), Sari Sarkomaa (Kok.), Eva Biaudet (RKP), Juho Eerola (PS) ja Eeva-Johanna Eloranta (SDP). Paneelin juonsivat Ville Blåfield ja Vilja-Tuulia Huotarinen.

Kuopiossa pidetyssä poliitikkopaneelissa olivat mukana Laura Meriluoto (Vas.), Pekka Niiranen (Kok.), Risto Pirinen (PS), Tanja Airaksinen (SDP), Marja Berg (Vihr.) ja Vesa Linnanmäki (Kesk.). Paneelin juonsi Marketta Rantama.

Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit, ja yhdistys järjesti tuttuun tapaan poliitikkopaneeleita eri puolilla Suomea. Paneeliin osallistuville ehdokkaille toimitettiin etukäteen yhdistyksen vaalitavoitteet sekä muuta aineistoa tietokirjallisuudesta. Paneeleissa keskusteltiin tietokirjallisuudelle tärkeistä aiheista. Paneeleita pidettiin yhteensä 13, ja niihin osallistui 61 eduskuntavaaliehdokasta, joista 29 tuli valituksi eduskuntaan. Paneelit olivat osa aluetoimintaa, ja aluevastaavat olivat keskeisessä roolissa niiden järjestämisessä.

Jäsentutkimus

Suomen tietokirjailijat ry teetti keväällä 2023 jäsentutkimuksen sähköisenä kyselynä yhdistyksen jäsenille. Vastauksia saatiin 993, ja vastausaste oli 31 %. Tutkimuksessa kartoitettiin mm. tietokirjailijakunnan ikärakennetta, koulutusastetta ja toimialaa,

tietokirjailijoiden eri rooleja, tiedonaloja ja julkaisumuotoja, kokemuksia kustannus-sopimuksista sekä tyytyväisyyttä kustantajaan ja yhdistykseen.

Kyselyn mukaan jäsenet ovat keskimäärin hyvin tyytyväisiä yhdistyksen toimintaan ja tiedotukseen. Apurahojen jako koetaan selvästi tärkeimmäksi toimintamuodoksi. 92 prosenttia vastaajista koki yhdistyksen toiminnan yhdenvertaiseksi.

Tulotutkimus

Suomen Kirjailijaliitto ja Suomen tietokirjailijat ry teettivät jäsenilleen ensimmäistä kertaa yhteisen tulotutkimuksen. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattava kuva suomalaisten kirjailijoiden taloudellisesta tilanteesta. Innolinkin kanssa yhteistyössä toteutettuun selvitykseen vastasi 347 kaunokirjailijaa sekä 425 tietokirjailijaa. Yhteensä kyselyyn osallistui 772 kirjailijaa.

Tutkimuksesta käy ilmi, että tietokirjailijoiden tulot ovat jyrkässä laskussa. Edellisessä selvityksessä (2018) tietokirjailijan myynnistä ja tekijänoikeuskorvauksista saama mediaanitulo oli 1 111 euroa vuodessa. Nyt vastaava summa oli enää 606 euroa. Pudotusta edellisestä tutkimuksesta on peräti 45 %. Kaunokirjailijoilla vastaavat summat olivat 2 294 euroa vuonna 2018 ja 1 713 euroa vuonna 2022. Kaunokirjailijoilla laskua oli 25 %.

Tietokirjafestivaali

Joka toinen vuosi järjestettävä tietokirjallisuuden suur tapahtuma pidettiin jälleen vuonna 2023. Tapahtuma järjestettiin vuonna 2023 yhdeksättä kertaa ja ensimmäistä kertaa nimellä Tietokirjafestivaali. Aiemmin tapahtuma tunnettiin nimellä TIETOKIRJA.FI.

Tietokirjafestivaali pidettiin 30.–31.8.2023 Tieteiden talolla Helsingissä. Tapahtuman teemana oli *Yhdessä*, ja mukana oli yli sata esiintyjää. Osa ohjelmasta striimattiin ja tallennettiin. Tietokirjafestivaali oli yleisölle avoin ja maksuton. Tapahtumassa järjestettiin ensimmäistä kertaa paneelikeskustelujen ja haastattelujen lisäksi työpaja lasten ja nuorten tietokirjailijoille sekä kutsutilaisuus kirjabloggareille ja kirjagrammaajille. Kuva: Anne Haapanen / Tsv

Tekstin talo

Suomen tietokirjailijat ry liittyi jäseneksi Tekstin talo ry:hyn vuonna 2023. Tekstin talon tarkoituksena on edistää ja tukea mm. kirjoittamista ja kielellistä ilmaisua, taiteellista ja tieteellistä kirjallisuutta sekä alan toimijoiden välistä yhteistyötä.

Tekstin talo on kirjallisuuden monitoimitila, joka sijaitsee Helsingin Sörnäisissä osoitteessa Lintulahdenkatu 3. Tilat valmistuivat vuoden 2023 lopussa. Kuva: Anton Hämäläinen.

5. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2023

Vaikuttamistyö ja edunvalvonta

Yhdistys tekee monenlaista vaikuttamistyötä tietokirjailijoille tärkeissä kulttuuripoliittisissa asioissa mm. antamalla lausuntoja ja tapaamalla säännöllisesti virkamiehiä sekä päättäjiä. Vaikuttamistyötä tehdään myös yhdessä muiden kirjallisuuden tekijäjärjestöjen kanssa.

Vuonna 2023 annoimme seitsemän lausuntoa. Lausunnot ovat luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla.

- 20.10.2023 lausunto hallituksen esityksestä laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta (HE 46/2023 vp)

- 19.9.2023 Tekijäfooumin lausunto sivistysvaliokunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi.
- 14.9.2023 lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta
- 10.5.2023 Statement of the Evaluation of the Marrakesh Agreement and the Effects of the EU Directive 2017/1564 and EU Regulation 2017/1563
- 28.4.2023 Oikeusministeriön kysely suomen kielen tilanteesta ja ehdotettavista toimista suomen kielen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi
- 3.2.2023 lausunto E-aineistojen kirjastokäytön korjaamista koskevaan selvitykseen (VN/13482/2022)

Yhdessä muiden kirjallisuuden tekijäjärjestöjen sekä Suomen Kustannusyhdistyksen kanssa esitimme, että hallitusohjelmaan olisi otettu kirjaus siitä, että laadittaisiin Suomen ensimmäinen kirjallisuuspoliittinen ohjelma. Hallitusohjelmaan tuli kirjaus kulttuuripoliittisen selonteon laatimisesta.

Yhdistys hyödyntää viestintää nostamalla ajankohtaisia asioita esille mediatiedotuksen lisäksi yhdistyksen somekanavissa, Faktahommissa-blogissa ja Faktahommissa-podcastissa. Lisäksi julkaisemme uutiskirjeitä sidosryhmille ja opettajille.

Lisäämme tietoisuutta tietokirjallisuuden ajankohtaisista kysymyksistä ja tietokirjailijoille tärkeistä asioista myös kouluttamalla eri tahoja. Vuonna 2023 olemme antaneet koulutusta mm. kirjakauppojen työntekijöille sekä Helsingin yliopiston opiskelijoille ja tutkijoille.

Kustannussopimus- ja tekijänoikeuskysymyksissä jäseniä neuvoo yhdistyksen juristi. Vuonna 2023 yhdistyksen juristi antoi neuvoja mm. kustannussopimuksista, taloudellisten ja moraalisten oikeuksien suojaamisesta, sopimusten purkamisesta ja tekijänoikeuksien palautumisesta, lähteiden ja sitaattien hyvän tavan mukaisesta käytöstä sekä tekijänoikeusloukkauksista.

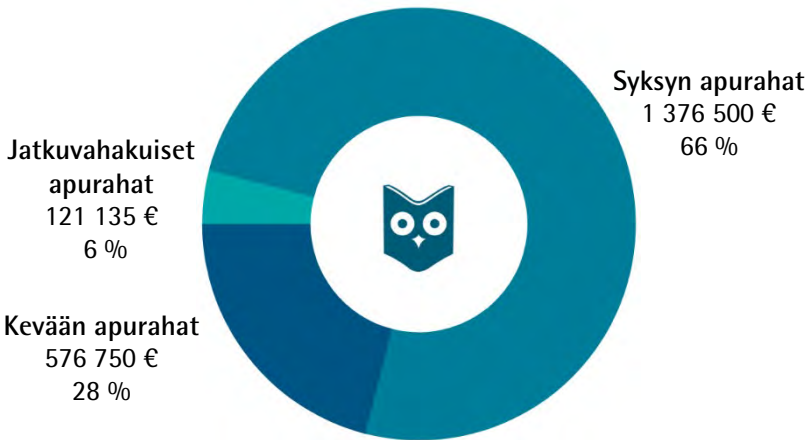
Yhdistyksen verkkosivuilta löytyy yhdistyksen laatima kustannussopimussuositus. Suosituksen lisäksi yhdistys on sopinut kustantamisen hyvistä käytännöistä yhdessä Suomen Kirjailijaliiton ja Suomen Kustannusyhdistyksen kanssa. Mukana on myös muistilista kustannussopimusneuvotteluihin.

Apurahat

Yhdistys myönsi apurahoja luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn vuoden 2023 aikana kahdesti. Maaliskuussa olivat haettavina apurahat puolivuotiseen työskentelyyn sekä lasten ja nuorten tietokirjojen, esikoistietokirjojen ja tietokirjakritiikien kirjoittamiseen. Syyskuussa olivat haussa apurahat luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn. Apurahoja laitehankintaa, kirjahankkeeseen liittyvää matkaa ja koulutusta varten oli mahdollista hakea ympäri vuoden.

Apurahojen hakijoita oli kaikkiaan 1 650. Apurahoja myönnettiin 668 hakijalle yhteensä yli 2 miljoonaa euroa.

Apurahat rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla.

Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö

Yhdistys oli vuonna 2023 mukana useissa kirja-alan elimissä ja yhteistyöorganisaatioissa. Alla olevien lisäksi yhdistys osallistui useiden yhdistysten ja järjestöjen toimintaan.

Kesäkuussa 2023 yhdistys järjesti yhdessä muiden kirjallisuuden tekijäjärjestöjen kanssa pohjoismaisten kirjallisuuden tekijäjärjestöjen tapaamisen (Nordiskt författar- och översättarråd, NFÖR). Kaksipäiväiseen tapaamiseen Hanasaassa osallistui edustajia Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Islannista ja Färsaarilta.

Kotimaisia yhteistyöorganisaatioita

- Kopiosto
- Sanasto
- Kirjallisuuden tekijäjärjestöjen yhteistyöfoorumi
- Suomen Kustannusyhdistys
  - Lukukeskus
- Tieteellisten seurain valtuuskunta
  - Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
  - Lauri Jäntin säätiö

Kansainväliset yhteistyöorganisaatiot

- International Authors Forum IAF
- European Writers' Council EWC
- Kirjailijoiden ja kääntäjien neuvosto NFÖR
- Baltic Writers' Council BWC

Toimiston edustus eri työryhmissä

- Edustus Kopioston valokopiointijaostossa, työ- ja neuvotteluryhmissä, sekä vaalivaliokunnassa
- Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta
  - FILIn tietokirjaviennin työryhmä
- PENin tietokirjoittajien ja tutkijoiden komitea
  - Turun Kirjamessujen ohjelματοimikunta
  - Vanhan kirjallisuuden päivien ohjelmatyöryhmä

Hallitusyhteistyö

Yhdistyksellä on edustajia Kopioston, Sanaston, Lukukeskuksen ja Tekstin talon hallituksessa.

Palkinnot

Kuvassa ylärivillä: Oppikirjailijapalkinnon saajat Lari Kotilainen, Kari Immonen, Hannu Karttunen, Ulla Ilomäki-Keisala ja Päivi Happonen sekä Tietokirjailijapalkinnon saajat Markus Lehtipuu, Minna Martin, Ulla-Maija Paavilainen, Johanna Pakola ja Ari Turunen. Alarivillä Tietopöllö-palkitut Nadja Sarell ja Kerttu Rahikka, Tietokirjallisuuden edistämispalkinnon saanut Hannu Paloviita sekä Warelius-palkitut Riitta Konttinen ja Laura Kolbe.

Palkintolautakunta päätti Warelius-palkinnon ja Tietopöllö-palkinnon saajat. Hallitus päätti Tietokirjailijapalkintojen ja Oppikirjailijapalkintojen saajat.

- **Warelius-palkinnot** (à 12 000 euroa) saivat Laura Kolbe ja Riitta Konttinen.
- **Tietopöllö-palkinnon** (8 000 euroa) saivat Kerttu Rahikka ja Nadja Sarell.
- **Oppikirjailijapalkinnot** (à 8 000 euroa) saivat Päivi Happonen, Ulla Ilomäki-Keisala, Kari Immonen, Hannu Karttunen ja Lari Kotilainen.
- **Tietokirjailijapalkinnot** (à 8 000 euroa) saivat Markus Lehtipuu, Minna Martin, Ulla-Maija Paavilainen, Johanna Pakola ja Ari Turunen
- **Tietokirjallisuuden edistämispalkinnon** (à 6 000 euroa) sai Hannu Paloviita.

Lisäksi yhdistys osallistui mm. seuraavien tietokirjapalkintojen rahoitukseen:

- **Tietokirjallisuuden Finlandia-palkinto.** Suomen Kirjasäätiön hallinnoima palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinnon suuruus on 30 000 euroa, josta tekijäpuolen osuus on puolet.
- **J. A. Hollon palkinto** on Suomen kääntäjien ja tulkien liiton jakama palkinto, jonka suuruus on 10 000 euroa. Palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista.

Messut ja tietokirjatapahtumat

Kuvassa ylhäällä vasemmalta Tieteiden yön Tiedekirjaraati, Tampereen Kirjafestareiden Tietokirjaraati ja Educan messuosasto. Alhaalla vasemmalta tietokirjailijoita faktahommissa Turun Kirjamessuilla, kirjoituskoulutus Tampereella ja Suunnista kirjaan -hulinaa Helsingin Kirjamessuilla.

Olimme mukana useissa kirjallisuustapahtumissa, joihin tuotimme tietokirjallista ohjelmaa:

- Educa 27.-28.1.2023
- Tieteiden yö Rosebud Sivullisessa (live ja striimaus) 12.1.2023
- Vanhan kirjallisuuden päivät Sastamalassa 30.6.–1.7.2023
- Tietokirjapäivä Volter Kilpi Kustavissa -kirjallisuusviikolla 14.7.2023
- Turun Kirjamessut 29.9.–1.10.2023
- Helsingin Kirjamessut ja Suunnista kirjaan -tapahtuma 26.–29.10.2023
- Jyväskylän Kirjamessut 25.–26.11.2023
- Tampereen Kirjafestarit 2.–3.12.2023

Lisäksi yhdistys on mukana useissa pienemmissä kirjallisuustapahtumissa eri puolilla Suomea.

Yhdistyksellä oli oma osasto Helsingin ja Turun kirjamessuilla. Messuosastoilla ja oimme yhdistyksen lukuvinkkikatalogeja ja Faktahommissa-kasseja. Osastoilla oli

myös mahdollista osallistua tietovisaan. Jäsenille oli kahvitarjoilu ja juristin päivystys. Osastoilla kävi runsaasti ihmisiä ja jäsenyydestä kiinnostuneita tietokirjailijoita tutustumassa yhdistyksen toimintaan ja tietokirjallisuuden moninaisuuteen.

Järjestimme uusien jäsenten illan verkossa keväällä ja syksyllä. Illoissa kerrottiin yhdistyksen toiminnasta, ja uudet jäsenet saivat esittäytyä ja verkostoitua.

Yhdistys järjestää tapahtumia valtakunnallisesti. 13 aluevastaavaa järjestävät tilaisuuksia eri puolilla Suomea yhdessä toimiston kanssa. Vuonna 2023 pidettiin 75 aluetilaisuutta, joihin osallistui noin 2 000 henkilöä. Osa tilaisuuksista oli yleisölle avoimia ja osa vain jäsenille.

Koulutus

Vuonna 2023 pidettiin 20 webinaaria, joista osa oli jäsenille ja osa kaikille avoimia. Kaiken kaikkiaan webinaareihin ilmoittautui 1 047 henkilöä. Suositumpaan webinaariin (Haluatko tietokirjailijaksi?) ilmoittautui 177 henkilöä.

Jatkoimme hyvää palautetta saaneita Kustantajavartteja sekä Kirjoitustreffejä verkossa.

Vuoden 2023 keväällä järjestimme neljällä paikkakunnalla kirjoituskoulutusta narratiivisesta tietokirjoittamisesta. Lähikoulutukseen sisältyi myös yksi ennakkowebinaari käsiteltävästä aiheesta.

Järjestimme myös somekoulutusta verkossa. Koulutuksissa käsiteltiin yhtä sosiaalisen median kanavaa kerrallaan.

Vuoden 2023 webinaarit:

- Kustantajavartti: Art House ja Tietosanoma
- Haluatko tietokirjailijaksi?
- Kustantajavartti: Tammi
- Tietokirja äänikirjaksi
- Kustantajavartti: Aviator
- Somekoulutus: Twitter
- Kustantajavartti: Gummerus
- Narratiivisen tietokirjoittamisen kielelliset keinot
- Somekoulutus: Instagram
- Somekoulutus: LinkedIn
- Kustantajavartti: Siltala
- Kustantajavartti: Vastapaino
- Tulotutkimus: aamukahvit Kirjailijaliiton kanssa
- Kirjoitustreffejä

Viestintä

Yhdistys viestii jäsenilleen sähköisellä jäsenkirjeellä ja kaksi kertaa vuodessa lähetettävällä painetulla jäsentiedotteella. Medialle, yhteistyötahoille ja sidosryhmien edustajille viestittiin aktiivisesti tiedotteilla, uutiskirjeillä ja henkilökohtaisilla yhteydenotoilla. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin myös verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta. Vuonna 2023 yhdistyksellä oli viestintäharjoittelija keväällä ja syksyllä.

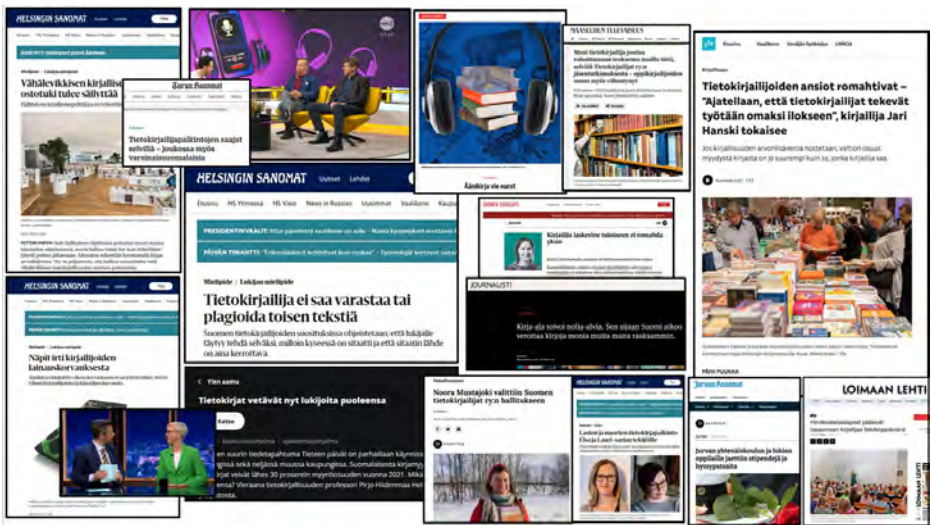

Yhdistyksellä oli vuonna 2023 julkinen Facebook-sivu ja vain jäsenille tarkoitettu Tietokirjailijat Facebookissa -ryhmä. Lisäksi yhdistyksellä oli tili yhteisöpalvelu X:ssä (Twitter), Instagram-tili ja LinkedIn-tili. Yhdistys lisäsi aktiivisuuttaan sosiaalisessa mediassa käyttämällä jonkin verran maksettua näkyvyyttä, julkaisemalla aiempaa enemmän tarinoita ja lisäämällä toimintaa erityisesti Instagramissa ja LinkedInissä. Sosiaalisen median julkaisuja tehtiin yhteensä 1 082 kappaletta. Yhdistyksen seuraajien määrä kasvoi kaikissa sosiaalisen median kanavissa. Yhdistyksen Faktahommista-blogissa ilmestyi 15 kirjoitusta vuonna 2023, ja ne saivat runsaasti jakoja somekanavissa.

Yhdistyksen viestintään vaikuttivat mm. eduskuntavaalit sekä 40-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuoden kunniaksi yhdistyksellä oli mm. somekampanja 40 faktaa tietokirjallisuudesta.

Yhdistys sai medianäkyvyyttä erityisesti tulotutkimuksesta ja siitä heränneestä keskustelusta. Myös mielipidekirjoituksia julkaistiin aiempia vuosia enemmän. Lisäksi mediassa näkyivät yhdistyksen tapahtumat, palkinnot ja apurahat.

Julkaisut

Tietokirjallisuuden lajit ja rajat

Yhdistys julkaisi 40-vuotisjuhlavuoden kunniaksi juhlakirjan. Ida Henriuksen, Olli Löytyn ja Anne Mäntysen toimittama *Tietokirjallisuuden lajit ja rajat* (Gaudeamus) antaa tutkimukseen perustuvan kuvan tietokirjallisuuden kentästä erityisesti Suomessa. Teoksen artikkeleissa asiantuntijat tarjoavat useita vaihtoehtoisia mutta keskenään risteäviä polkuja tietokirjallisuuden tutkimukseen.

Tietokirjoja kouluun! Lukuvinkkejä alakouluun ja esiopetukseen

Yhdistys julkaisi uuden *Tietokirjoja kouluun! Lukuvinkkejä alakouluun* ja esiopetukseen –lukuvinkkikatalogin syksyllä 2023. Katalogin kokosivat **Anna-Maija Jämsén, Siri Suontausta ja Anne Mäntynen**, joka kirjoitti katalogin esipuheen. Katalogi on sarjassaan kolmas alakouluun ja esiopetukseen suunnattu tietokirjallisuusvihkonen.

Katalogi oli jaossa painettuna versiona ja lisäksi verkkoversiona yhdistyksen kotisivuilla. Katalogia postitettiin kirjastoille ja kouluihin eri puolille Suomea. Katalogi oli jaossa myös esimerkiksi kirjamesseilla.

Tutkimukset

Tietokirjailijan elämää – Suomen tietokirjailijat ry:n jäsentutkimus

Suomen tietokirjailijat ry teetti jäsentutkimuksen keväällä 2023 sähköisenä kyselynä yhdistyksen jäsenille. Vastauksia saatiin 993, ja vastausaste oli 31 %. Tutkimuksen toteutti FT **Tommi Wallenius**. Edelliset vastaavat tutkimukset tehtiin vuosina 2018 ja 2013. Tutkimuksessa kartoitettiin mm. tietokirjailijakunnan ikärakennetta, koulutusastetta ja toimialaa, tietokirjailijoiden eri rooleja, tiedonaloja ja julkaisumuotoja, kokemuksia kustannussopimuksista sekä tyytyväisyyttä kustantajaan ja yhdistykseen.

Suomen tietokirjailijat ry:n ja Suomen Kirjailijaliiton tulotutkimus

Suomen Kirjailijaliitto ja Suomen tietokirjailijat ry teettivät jäsenilleen ensimmäistä kertaa yhteisen tulotutkimuksen. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada kattava kuva suomalaisten kirjailijoiden taloudellisesta tilanteesta.

Tulotutkimuksen toteutti Innolink Research Oy. Selvitykseen vastasi 347 kaunokirjailijaa sekä 425 tietokirjailijaa. Yhteensä kyselyyn osallistui 772 kirjailijaa. Edellinen tulotutkimus toteutettiin vuonna 2018.

Tietokirjailijavierailut

"Opiskelijat saivat monipuolisesti tietoa tietokirjailijan työstä, tietokirjan kirjoittamisesta ja juuri tietystä tietokirjasta, jota olimmekin tunneilla käsitelleet opiskelijoiden kanssa.

Palaute opettajalta

Suomen tietokirjailijat ry rahoitti kevään ja syksyn 2023 aikana yhteensä 40 tietokirjailijavierailua toisen asteen oppilaitoksiin eri puolelle Suomea. Suurin osa vierailuista järjestettiin paikan päällä.

Vierailukohteiksi valituille oppilaitoksille lähetettiin Lauri Jäntin säätiön taloudellisella tuella viisi vierailevan tietokirjailijan teosta tutustuttavaksi etukäteen.

Kirjastovierailut

Tietokirjailijalla oli ainutlaatuisen hieno kyky olla vuorovaikutuksessa lasten kanssa. Hän kertoi mielenkiintoisesti omasta työstään ja mm. kuvittajan, kirjailijan ja kustantajan yhteistyöstä. Lapsilla oli valtavasti kysymyksiä ja syntyi keskusteleva ilmapiiri. Rivien välissä oli paljon tietoa ja lukemaan kannustamista. Olen ollut monessa kirjailijavierailussa, mutta tämä oli ehdottomasti yksi parhaista.

Palaute kirjaston yhteyshenkilöltä

Yhdistys järjesti 20 lasten ja nuorten tietokirjailijoiden vierailua kirjastoihin Lasten ja nuorten tietokirjapäivänä 1.9.2023 osana Tietokirjaviikkoa. Kirjastovierailuja oli ympäri Suomen, ja ne tavoittivat laajasti peruskoululaisia.

Tietokirjailijavierailut 2023 kartalla

Sininen väri: vierailut toisen asteen oppilaitoksiin.

Punainen väri: vierailut kirjastoihin.

Tietokirjastipendit

Keväällä 2023 yhdistys jakoi yhdessä Lauri Jäntin säätiön kanssa jälleen tietokirjastipendejä peruskoulun päättöluokan ja toisen asteen opiskelijoille. Stipendit olivat sadan euron arvoisia lahjakortteja kirja-kauppaan, ja ne jaettiin koulujen kevätkuuhlassa opettajien tekemien esitysten perusteella. (Stipendejä myönnettiin 81 kappaletta.)

Tietokirjat merkitsevät minulle paljon, koska ne mahdollistavat uuden oppimisen, ihmisenä kehittymisen, mahdollisuuden tutustua erilaisiin ja uusiin asioihin.

Tietokirjastipendin saanut lukiolainen kertoo tietokirjojen lukemisen merkityksestä

Jäsenet

Yhdistykseen hyväksyttiin vuoden 2023 aikana 200 uutta jäsentä ja uudelleen liittyi 8 aiemmin jäsenenä ollutta. Vuoden lopussa jäsenmäärä oli 3 255. Seniorijäseniä oli 586. Kunniajäseniä yhdistyksellä on 13.

Hallinto ja henkilöstö

Yhdistyksen kokoukset

Kevätkokous pidettiin 27.5.2023 Hotelli Vaakunassa Mikkelissä sekä etäyhteysin. Kokoukseen osallistui paikan päällä 48 jäsentä ja etänä 11 jäsentä. Yhdistyksen syyskokous pidettiin 18.11.2023 Tieteiden talossa Helsingissä sekä etäyhteysin. Kokoukseen osallistui paikan päällä 116 jäsentä ja etänä 89 jäsentä. Molemmissa kokouksissa sekä etäosallistujien että läsnäolijoiden oli mahdollista esittää puheen- vuoroja ja äänestää.

Syyskokouksessa yhdistykselle valittiin puheenjohtaja sekä uudet hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle. Ehdokkaina yhdistyksen puheenjohtajaksi oli 2 henkilöä ja hallituksen jäseniksi 9 henkilöä. Puheenjohtajaksi jatkokaudelle valittiin Timo Tossavainen. Hallitukseen jatkokaudelle valittiin Rainer Oesch ja uusiksi jäseniksi Noora Mustajoki ja Oula Silvennoinen.

Hallitus ja valiokunnat

Yhdistystä johtaa kymmenhenkinen hallitus. Puheenjohtajana toimi Timo Tossavainen ja varapuheenjohtajana Anne Mäntynen. Hallituksen muut jäsenet vuonna 2023 olivat Mervi Holopainen, Markus Hotakainen, Elina Kahla, Riitta Korhonen, Päivi Kosonen, Petri Laukka, Kai Myrberg, Rainer Oesch.

Hallituksen apuna toimivat työvaliokunta ja talousvaliokunta. Toimikunnilla on tärkeä asema yhdistyksen toiminnassa. Jatkuvasti käynnissä olevia toimikuntia ovat aluetoimikunta, apurahatoimikunta ja palkintolautakunta. Lisäksi erilaisia työryhmiä käynnistetään tarpeen mukaan. Sääntöjen mukaisesti yhdistyksellä on myös hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten valintaa valmisteleva vaalivaliokunta, jonka jäsenet valitsee yhdistyksen kokous.

Aluevastaavat muodostavat yhdistyksen aluetoimikunnan, johon kuuluivat vuonna 2023 puheenjohtajana Riitta Suominen (Pirkanmaa), Erkki Hujanen ja Katariina Vuori (Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu), Maria Lassila-Merisalo (Kanta-Häme), Päivi Rantala/ Tittamari Marttinen (kuvassa, Lappi), Anu Mustonen (Keski-Suomi), Ilkka Mäkelä (Etelä- ja Keski-Pohjanmaa), Viljami Puustinen (Uusimaa), Marketta Rantama (Pohjois-Savo), Teuvo V. Riikonen (Etelä-Savo), Lassi Saressalo (Lounais-Suomi), Annamari Saure (Päijät-Häme), Marja Simola (Pohjois-Karjala) ja Ulla-Maija Sievinen (Kaakkois-Suomi).

Maria Lassila-Merisalonen kuva: Mikaela Holmberg. Annamari Sauren kuva: Jari Suominen. Marketta Rantaman kuva: Raija Törrönen. Viljami Puustisen kuva: Toni Härkönen/Like. Katariina Vuoren kuva: Kimmo Brandt.

Toimisto

- Sanna Haanpää, toiminnanjohtaja
- Marianne Kuukka, järjestösihteeri
- Eveliina Laurila, tiedottaja
- Heidi Mäki, tapahtumatuottaja
- Mikko Niemelä, juristi
- Anne Rutanen, viestintäpäällikkö

Yhdistyksessä työskenteli vuonna 2023 myös kaksi korkeakouluharjoittelijaa, keväällä Kati Ravantti ja syksyllä Iiris Nuutinen.

Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja

Yhdistyksen tilintarkastaja oli KHT Arto Sopenen (varalla KHT Tero Paukku) ja toiminnantarkastaja Seppo Kinkki (varalla Karo Hämäläinen).

Yhdistyksen kirjanpitoa hoitaa Aallon Tilitoimisto Oy.

Suomen tietokirjailijat ry
Hietalahdenranta 15 A 8, 00180 Helsinki
p. 09 4542 250
toimisto@tietokirjailijat.fi
www.suomentietokirjailijat.fi

